

... του γλωσσικού μας προβλήματος (1988)· Οδυσσέας Ελύ-
της. Από τις καταβολές του υπερρεαλισμού στις εκβολές του μύ-
θου (1991)· *The Poets of Dissent. The «1974 Generation» in
Cyprus* (1993)· *Ανάπτυξη δημοσιεύσεων* (1997)· *Χωροχρονικά
στην ποίηση* (2000) [μελ.].

Έχει τιμηθεί δύο φορές με το *Κρατικό Βραβείο λογοτεχνι-
κής μελέτης-δοκιμίου Κύπρου (1986, 2001).

ΒΛ. ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΣ

A.Z.

Ιωάννου, Γιώργος (Θεσσαλονίκη, 1927 – Αθήνα, 1985):
Ψευδώνυμο και αργότερα νόμιμα κατοχυρωμένο ονοματεπώ-
νυμο του πεζογράφου, ποιητή, φιλόλογου και εκδότη Γιώργου
Σορολόπη. Σπούδασε ιστορία στο ΑΠΘ και αρχικά εργάστη-
κε ως βοηθός στο Ιστορικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής.
Από το 1960 εργάστηκε στη μέση εκπαίδευση, με μεταθέσεις
σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, καθώς και στη Βεγγάζη της
Λιβύης (1961-1963). Το 1971 ήρθε στην Αθήνα, αποσπασμέ-
νος στο Υπουργείο Παιδείας (1973), όπου, μετά το 1974, του
ανατέθηκε η φροντίδα του μαθητικού περιοδικού **Ελεύθερη
Γενιά*. Υπήρξε βασικός συνεργάτης του περιοδικού **Διαγώ-
νιος* στην πρώτη εκδοτική του περίοδο, ενώ μεταγενέστερα
κείμενά του δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό *Ταχυδρόμος*, στην
εφημερίδα *Η Καθημερινή* και σε πλήθος άλλων εντύπων, κυ-
ρίως κατά την τελευταία δεκαετία της ζωής του. Τα πιο μαχη-
τικά και πολεμικά του σχόλια γύρω από τα λογοτεχνικά ήθη
της μεταπολιτευτικής περιόδου δημοσιεύτηκαν στο περιοδι-
κό **Φυλλάδιο*, που εξέδιδε ο ίδιος (1978-1982, 1985) σε πε-
ριορισμένο αριθμό αντιτύπων. Στη δεκαετία 1975-1985 εκτε-
ταμένη ήταν και η παρουσία του στο ραδιόφωνο και στην τη-
λεόραση, με συχνές συμμετοχές του σε αφιερώματα, ταινίες
και συζητήσεις. Χρησιμοποίησε τα ψευδώνυμα Γ. Καμαριώ-
της, Γ. Κατούνης, Γ. Μενεξές, Βόρειο Σέλας, Βύρων Καρα-
γιάννης και Παύλος Σιλεντάριος.

Στα γράμματα εμφανίστηκε με τη συλλογή ποιημάτων του
Ηλιοτρόπια (1954) και συνέχισε με μια ακόμα ποιητική συλ-
λογή, *Τα χίλια δέντρα* (1963). Συγκεντρωτική έκδοση των ποι-
ημάτων του πραγματοποιήθηκε το 1973 (*Τα χίλια δέντρα και
άλλα ποιήματα, 1954-1963*).

Τα επόμενα βιβλία του ήταν πεζά ή απανθίσματα φιλολογι-
κά και λαογραφικά: **Για ένα φιλότιμο* (1964)· *Η σαρκοφάγος*
(1971)· *Η μόνη κληρονομιά* (1974)· *Το δικό μας αίμα* (1978)·
Ομόνοια 1980 (1980)· *Επιτάφιος θρήνος* (1980)· *Κοιτάσματα*
(1981)· *Πολλαπλά κατάγματα. Αφήγηση διδακτική και ψυχω-
φελής* (1981)· *Εφήβων και μη* (1982)· *Εύφλεκτη χώρα* (1982)·
Καταπακτή (1982)· *Η πρωτεύουσα των προσφύγων* (1984)· *Το
κατοχικό ημερολόγιο χωρίς περικοπές* (2000, μεταθ. έκδ., επιμ.
Αντ. *Βλαβιανού) [πζ.]· *Το αυγό της κότας* (1981) [παιδ. θεα-
τρ.]· *Δημοτικά τραγούδια της Κυνουρίας* (1963, περ. *Διαγώ-*

που Στ. Δραγ-
ροίς (1969)·
δική (1980)

νήλιου Τάκτ
(περ. **Εκηβ*

Τα ιστορι

ζωή και στο

κή ύλη από τ

γραφημάτων

πολεμικές π

τανάστευστ

άλλωστε γι

σμένα με τη

λόγια και σ

συνδύασει

γραφία. Συ

συνοικιών

και τις συν

φιλότιμο ω

ένα δικό το

σώπά του, ε

κύκλο άμε

η τιμή, το

Κατά τεκ

τοπρόσωπ

πο τέτοιο,

«εγώ» από

ση, που οφ

τη ζωή και

γηση ενός

χρονικογρ

της νοσταλ

ναν κόσμο

τους κοινο

και αμοιβ

κληρονομ

κών γειτο

μεταπολε

γεωγραφί

περιβάλλ

φής του. Ε

λια εξιστό

κή αντιμε

πανέρχτο

αρχέγον

να διαμορ

πάνω στα

Οι κοσμο

πήραν ένα

CO στο Παρίσι.
λτισμού. Εργα-
ότο του Πανεπι-
γός στο Υπουρ-
νεπιστήμιο Κύ-
λικών Σπουδών

ιδεολογική θεώ-
Οδύσσειας Ελύ-
εκβολές του μύ-
«Generation» in
Χρονοχρονικά

βείο λογοτεχνι-

A.Z.

Αθήνα, 1985):
ο ονοματεπώ-
δότη Γιώργου
χικά εργαστη-
ρικής Σχολής,
με μεταθέσεις
η Βεγγάζη της
, αποσπασμέ-
το 1974, του
ώ *Ελεύθερη
ικού *Διαγώ-
ταγενέστερα
δρόμος, στην
εντύπων, κυ-
Τα πιο μαχη-
τεχνικά ήθη
στο περιόδι-
1985) σε πε-
5-1985 εκτε-
και στην τη-
ατα, ταινίες
Καμαριώ-
ρων Καρα-

ι φιλολογι-
αρκοφάγος
ήμα (1978)
Κοιτάσματα
και ψυχο-
ρα (1982)
(1984) Το
έκδ., επιμ.
παιδ. θεα-
ρ. Διαγώ-

νιος, έκδ. 1965) Μαγικά παραμύθια του ελληνικού λαού (1966)
Το δημοτικό τραγούδι. Παραλλαγές (1970) Καραγκιόζης (1971)
1972, 3 τόμοι) Παραμύθια του λαού μας (1973) Ο της φωνής
έριος. Παπαδιαμάντης, Καβάφης, Λαπαθιώτης (1985) [συντά-
μελ.] Ο Πίκος και η Πίκα (1986, μεταθ. έκδ.) [παιδ.] Ο λαός
είναι η μεγάλη ανάγκη της νυχτός. Συνεντεύξεις (1974-1985)
(1996, πρόλ., επιμ. Γ. Αναστασιάδης) [συνέντ.]
την έκδοση του τόμου Αλεξάνδρεια 1916: Ημερολόγιο φύλα-
που Στ. Δηροπούλη (1984) και μετέφρασε την Ισθμιαία εν Τα-
ροις (1969) του *Ευριπίδη, το βιβλίο Στράτωνος Μούσα ποι-
δική (1980) της Παλατινής ανθολογίας και το έργο του Κορ-
νήλιου Τάκιτου Για την καταγωγή και τη χώρα των Γερμανών
(περ. *Εκθεβόλος, τχ. 8/9).

Τα ιστορικά γεγονότα και οι μαζικές επιπτώσεις τους στη
ζωή και στον ψυχισμό των απλών ανθρώπων είναι η εμπειρι-
κή ύλη από την οποία δημιουργήθηκε μεγάλο μέρος των πεζο-
γραφημάτων του Ι. (Μικρασιατική Καταστροφή, προσφυγιά,
πολεμικές περιπέτειες στη δεκαετία του 1940, Εμφύλιος, με-
τανάστευση στο εσωτερικό και εκτός Ελλάδας). Πρόκειται
άλλωστε για γεγονότα που με ανάλογες μορφές είναι συνυφα-
σμένα με την ιστορία του έθνους και οι αποτυπώσεις τους στη
λόγια και στη λαϊκή παράδοση παρακίνησε τον συγγραφέα να
συνδυάσει στις ιστορίες του τη μυθοπλασία με τη λαϊκή ηθι-
κοσυνοικιών και τόπων συνάντησης, με τους ηθικούς κανόνες
και τις συνήθειές τους, ο Ι. με όλα τα έργα του, από το Για ένα
φιλότιμο ως την Πρωτεύουσα των προσφύγων, δημιούργησε
ένα δικό του λογοτεχνικό σύμπαν. Τα συνήθως ανώνυμα πρό-
σωπά του, εξιδανικευμένα ορισμένες φορές, ανήκουν σε έναν
κύκλο άμεσης ζωής όπου ο αισθησιασμός, η αρρενωπότητα,
η τιμή, το φιλότιμο αποτελούν αμετάβλητες αξίες.

Κατά τεκμήριο, σε όλα τα πεζά του αναπτύσσεται μια πρω-
τοπρόσωπη εξομολογητική αφήγηση, γραμμένη όμως με τρό-
πο τέτοιο, ώστε θα μπορούσε εύκολα να αντικατασταθεί το
«εγώ» από το «εμείς». Είτε πρόκειται για συνειρμική αφήγη-
ση, που οφείλεται σε μνημονική ανάκληση περιστατικών από
τη ζωή και τα πάθη του συγγραφέα, είτε πρόκειται για αναδη-
γηση ενός συμβάντος, όπου ο συγγραφέας παίζει τον ρόλο του
χρονικογράφου, καθοριστικό είναι το ελεγειακό συναισθημα-
της νοσταλγίας του. Νοσταλγεί και ταυτόχρονα μυθοποιεί έ-
ναν κόσμο που κατά το παρελθόν, με τους θρησκευτικούς και
τους κοινοτικούς του κανόνες, δημιουργούσε σχέσεις συνοχής
και αμοιβαιότητας μεταξύ των ανθρώπων. Έως τα πεζά Η μόνη
κληρονομιά αυτός ο κόσμος ζούσε στην περιμετρική των λαϊ-
κών γειτονιών της Θεσσαλονίκης, στα προπολεμικά και στα
μεταπολεμικά χρόνια. Μετά το 1980 το τοπίο και η ανθρωπο-
γεωγραφία του αλλάζουν, όμως η «μετάβαση» στο αθηναϊκό
περιβάλλον δεν αλλοιώνει τα βασικά χαρακτηριστικά της γρα-
φής του. Ρέουσα αφήγηση, λιτότητα στην περιγραφή, νηφά-
λια εξιστόρηση ακόμα και πολύ πρόσφατων γεγονότων, στοι-
κή αντιμετώπιση των παθών και των παθημάτων. Ωστόσο, ε-
πανέρχεται η εξιδανικευση της άμεσης ζωής, ο εκθειασμός των
αρχέγονων στοιχείων και του ερωτισμού της, σε σημείο που
να διαμορφώνεται πια, με την επανάληψη και τις παραλλαγές
πάνω στα ίδια θέματα, ένα είδος βιοθεωρίας του συγγραφέα.
Οι κοσμοθεωρητικές και πολιτικές αντιλήψεις του, πράγματι,
πήραν ένα ορισμένο σχήμα κατά την πενταετία 1980-1985,

αλληλεπιδρώντας σε εκείνες
*Αρκετούμη, πίστη στις φυ-
ξενοφοβίες συνιστούν αν-
σπαστικά, ψυχολογικά σύν-
και είναι ιδιαιτέρως διαδε-
Η συγκεντρωτική έκδο-

τελεί κατά κάποιον τρόπο
πρώτης πεζογραφικής πι-
σε, κυρίως στις μονολο-
τεχνική με πολλά ποιητ-
φίος θρήνος, Κοιτάσματα
τη στοχαστική ονειρο-
πεζά του μετά το 1980-
μών, με τις αναπολήσι-
σε έναν λόγο υποβληθη-
κή και ταυτόχρονα δι-
Το 1979 τιμήθηκε με
Στίχοι του μελοποιο-
Το 2000 κυκλοφόρησε
Σαμουηλίδη, με επιμ-
ΒΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜ.

Σ Η μεταπολεμική πεζο-
πολεμικοί πεζογράφοι
και συγγραφείς, σελ. 10
τομ. 31, σελ. 74-75. Δε-
376 και passim. Παν. Δ.
Για ένα φιλότιμο] Ξ. Δ.
1960, Εργατία, θ' κη 1
μεταπολεμικοί πεζογρ-
155. Γ. Αραγής, Γιορ-
Συγγραφέων, 1988. Τ.
1983. Μελέτηματα, 1.
Μηλιώνης, Με το νήρ-
1991, σελ. 115-124.
γοτεχνία του Γιώργου
γος Ιωάννου. Ένας ο
Ελ. Χουζούρη, Η 6
χορο και στο χρόνο
τα στον Χρήστο Σα-
στία, 2000. Μ. Θεο-
ρατόριο και Δέκα α-
B. Ρουβαλής, «Ο Ι.
Ελ. Χουζούρη, Γιο-
νταίου, Ηλέκτρα,
πεζογραφήματα τι-
στον Γιώργο Ιωάν-
δρος, 2006. Δ. Ν.
Αφιέρωμα περ-
201 (1992) Γκλ
25.2.2000. Έντκ
21.10.2005. Οδ.

Ιωλκός¹: Μ
στην Αθήνα
Α' περίοδος
δος: 1975-1
ντής ο Γ. *Κ
θυσση και ε
Σε σημεί
«Η μοίρα τ

πλησιάζοντας σε εκείνες του Αλέξ. *Παλαδιαμάντη και του Ι. *Δραγούμη: πίστη στις φυλετικές ικανότητες, εθνοκεντρισμός, ξενοφοβία συνιστούν αντιδράσεις που προέρχονταν από προσωπικά, ψυχολογικά συνδρομα, που όμως, γενικότερα, ήταν και είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα και στα λαϊκά στρώματα.

Η συγκεντρωτική έκδοση του 1978, *Το δικό μας αίμα*, αποτελεί κατά κάποιον τρόπο την οριοθετική γραμμή μεταξύ της πρώτης πεζογραφικής περιόδου, στην οποία ο Ι. χρησιμοποίησε, κυρίως στις μονολογικές του αφηγήσεις, μια ρεαλιστική τεχνική με πολλά ποιητικά στοιχεία, και της δεύτερης (*Επιτάσιος θρήνος, Κοιτάσματα*), στην οποία τείνει περισσότερο προς τη στοχαστική ονειροπόληση. Γεγονός είναι ότι θέλησε στα πεζά του μετά το 1980 να χρησιμοποιήσει μια τεχνική συνειρμών, με τις αναπολήσεις και τις σκέψεις του ενσωματωμένες σε έναν λόγο υποβλητικό, μουσικό, σε μια διήγηση γοητευτική και ταυτόχρονα διδακτική.

Το 1979 τιμήθηκε με το Α΄ *Κρατικό Βραβείο διηγήματος. Στίχοι του μελοποιήθηκαν (1982) από τον Ν. Μαμαγκάκη. Το 2000 κυκλοφόρησε η αλληλογραφία του προς τον Χρήστο Σαμουηλίδη, με επιμέλεια Αντιγόνης Βλαβιανού.

ΒΛ. ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ.

≡ *Η μεταπολεμική πεζογραφία*, τόμ. 3, σελ. 150-225· Αλέξ. Κοτζιάς, *Μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, σελ. 42-54· Δ. Κούρτοβικ, *Έλληνες μεταπολεμικοί συγγραφείς*, σελ. 103-104· Κυρ. Ντελόπουλος, *ΝΦΨ*, σελ. 223· ΠΑΜ, τόμ. 31, σελ. 74-75· Δημ. Γρ. Τσάκωνας, *Σχολή Θεσσαλονίκης*, σελ. 368-376 και *passim*· Παν. Μουλλάς, *περ. Επχ.*, τχ. 26 (1965), σελ. 72-74 [ββ.: *Για ένα φιλότιμο*]· Ξ. Α. Κοκόλης, *Δώδεκα ποιητές. Θεσσαλονίκη, 1930-1960*, Εγνατία, Θ/κη 1979, σελ. 113-120· Απ. Σαχίνης, *Μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Αφοί Κωνσταντινίδη, Θ/κη 1979, σελ. 151-155· Γ. Αράγης, *Γιώργος Ιωάννου. Στοιχεία προσωπογραφίας*, Εταιρεία Συγγραφέων, 1988· Τ. Καζαντζής, *Η πεζογραφία της Θεσσαλονίκης, 1912-1983. Μελετήματα*, 1966-1991, Βάνιας, Θ/κη 1991, σελ. 227-234· Χρ. Μηλιώνης, *Με το νήμα της Αριάδνης. Μεταπολεμική πεζογραφία*, Σοκόλης, 1991, σελ. 115-124· Ε. Κρούπη-Κολώνα, *Ο έρωτας και ο θάνατος στη λογοτεχνία του Γιώργου Ιωάννου*, Κέδρος, 1992· Α. Α. Δρουκόπουλος, *Γιώργος Ιωάννου. Ένας οδηγός για την ανάγνωση του έργου του*, Ειρμός, 1992· Ελ. Χουζούρη, *Η Θεσσαλονίκη του Γιώργου Ιωάννου. Περιπλάνηση στο χώρο και στο χρόνο*, Πατάκης, 1995· Γ. Ιωάννου, *Δέκα ανέκδοτα γράμματα στον Χρήστο Σαμουηλίδη, 1949-1951*, εισαγ., σχόλ. Α. Βλαβιανού, Εστία, 2000· Μ. Θεοδοσοπούλου, *εφ. Βμ*, 31.12.2000 [ββ.: *Το κατοχικό ημερολόγιο και Δέκα ανέκδοτα γράμματα στον Χρήστο Σαμουηλίδη, 1949-1951*]· Β. Ρούβαλης, «Ο Ιωάννου της άμεσης αφήγησης», *εφ. Ελπ*, 25.10.2003· Ελ. Χουζούρη, *Γιώργος Ιωάννου. «Σαν σπόρος αγαθού...»*, επιμ. Χρ. Μανταίου, Ηλέκτρα, 2005· Ε. Κρούπη-Κολώνα, *Ο Γιώργος Ιωάννου και τα πεζογραφήματά του*, Γρηγόρης, 2005· *Με τον ρυθμό της ψυχής. Αφιέρωμα στον Γιώργο Ιωάννου*, επιμ. Ν. Βαγενάς, Γ. Κοντός, Ν. Μακρυνικόλα, Κέδρος, 2006· Δ. Ν. Μαρωνίτης, «Γιώργος Ιωάννου», *εφ. Βμ*, 19.3.2006. Αφιέρωμα περιοδικών, εφημερίδων: *Γιατί*, τχ. 177 και 178 (1990), τχ. 201 (1992)· *ΓκΤ*, τχ. 39 (1985), τχ. 62 (1991), τχ. 78 (1996)· *Ελπ* (Β), 25.2.2000· *Ενκτ*, τχ. 2 (1988), τχ. 10 (1990)· *Ηλς*, τχ. 39 (1984)· *Κθμ* (7), 21.10.2005· *ΟδΠ*, τχ. 18 (1985), τχ. 86/87 (1996)· *Παρτς*, τχ. 8 (1988).

είναι τραγική. Αν σήμερα μπήκαμε στον τον αγόνα, είναι γιατί πιστεύω και πως θα κένσυμε το παν για να ματα της ανήσυγης εποχής μας [λη κάθε άξιου ποιητή κενύουμε να μας στέλνουν τη συντηρητική ρεση και αντικειμενικότητα, ω αλθινα ουσιαστικό. Το εκπαιδ σε καμιά κατηγορία, είμαστε Στην όλη περιλαμβάνονται: λολογικές μελέτες, επιστολ κείμενα για το θέατρο, τον κ φιερώματα (π.χ. Θρ. *Σταύρ σχόλια για πολιτιστικά και Άλλοι συνεργάτες: Ρ. *Αζ άνος, Ν. *Βρεττάκος, Δημ. *Δημάκης, Κ. *Ζαμπαθός, *Λαμπρίδης, Ρ. *Μπούμπη κης, Τ. *Πίτας, Αντ. *Σ *Χατζηφώτης, Α. *Χατ Char, Ρ. Éluard, Fr. *Hö Prévvert κ.ά.

Το περιοδικό, πιστό ε μοσίευσε αρκετές συν Επίσης, στα σχόλια αλ μενα που δημοσίευσε ε τερο πνευματικό κλίμ της εποχής του.

ΒΛ. ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ.

≡ Δημ. Καλοκύρης, Ν.

Ιωλκός²: Εκδοτικ να από τον δημοσου πό την προώθηση τες εκδόσεις του ε ωρών της Μ. *Μ κ.ά.), οι *Μεγάλε Ποιητική ανθολ* περιοδικού *Ιωλ* κό του περισσε οποιούς τιμήθ Αθηνών κ.ά. Σ «Θέματα Πα σμού», «Πόλ λεξικά. Από τ σταντίνο Ι. Β ΒΛ. ΚΑΙ ΕΚΔ

Α.Ζ.

Ιωλκός¹: Μηνιαία λογοτεχνική επιθεώρηση που εκδιδόταν στην Αθήνα από το 1961 ως το 1983 σε τέσσερις περιόδους: Α΄ περίοδος: 1961-1964, Β΄ περίοδος: 1965-1967, Γ΄ περίοδος: 1968-1970, Δ΄ περίοδος: 1971-1983. Εκδότης-διευθυ

Ιωνική Μ από τις 5. τον Α. Πα Στο τχ.